

ICELAND

Learning Journey naar IJsland

Concrete bouwstenen voor een nieuwe economie

Tien jaar na de crisis lijken de IJslanders de wind weer in de rug te hebben. Maar hoe duurzaam is dit economisch wereldwonder eigenlijk, in hoeverre is het vertrouwen hersteld en welke innovaties dragen bij aan een nieuwe economie. De stichting New Financial Forum ging in samenwerking met Ivo Valkenburg op onderzoek uit en bezocht tijdens een Learning Journey eind mei de echte *movers & shakers* in IJsland.

TEKST IVO VALKENBURG EN WILLEM VREESWIJK

IJsland telt slechts 330.000 inwoners en heeft het oudste parlement ter wereld. Het is een land van harde werkers, creatieve ondernemers. Een land dat weer welvarend is en het beste scoort op de Global Gender GapIndex van het World Economic Forum. Natuurlijk wordt IJsland ook in één adem genoemd met de financiële crisis die er verwoestend huis hield. De banken kwamen in 2002

in private handen. Dat wil zeggen dat de banken eigendom werden van een aantal toch al zeer invloedrijke families, die in IJsland 'de octopus' wordt genoemd en tentakels heeft in alle economische sectoren. Deze families hadden weinig verstand van financiële zaken en zorgden er vooral voor dat hun familielieden lucratieve aandelen kregen. Zij moedigden bedrijven en particulieren aan zoveel mogelijk geld te lenen. Wie geld leende tegen een laag

tarief in het buitenland, kon dan tegen een hoog tarief weer wegzetten op zijn IJslandse rekening. Zolang de koersen bleven stijgen, leek er weinig aan de hand. Maar de koersen gingen onderuit. Hoewel zelfs een dag voor de complete ineenstorting het land merkwaardig genoeg nog een AAA+-kredietrating genoot, kon het in feite niet anders dan daadwerkelijk failliet gaan. De schuld van de banken was inmiddels tien keer zo groot als de hele economie van het land. Een onderzoekscommissie concludeerde later in een 2300 pagina's tellend rapport dan ook: 'Iedereen faalde: banken, toezichthouders, politiek, regering, media en de ideologie van een ongereguleerde vrije markt al helemaal'.

Het faillissement sloeg diepe wonden in de hechte IJslandse gemeenschap, zeker omdat het door de bevolking werd ervaren als een donderslag bij heldere hemel. Duizenden mensen

demonstreerden dagelijks voor het parlement. Een aantal maatregelen betuugden de boosheid enigszins. Zo werd de kapitaalvlucht naar het buitenland verijdeld, wees het land alle schuldeisers resoluut de deur en werd een aantal bankiers daadwerkelijk in de gevangenis gezet. Deze maatregelen gaven het land respijt om met voorstellen te komen die het vertrouwen zouden moeten herstellen. Zo werd het toezicht aangescherpt en werd het initiatief genomen om een brede dialoog te voeren over de belangrijke waarden die IJsland zou moeten gaan uitstralen.

Uiteindelijk zou dat moeten leiden tot een herschreven grondwet. Niet te onderschatten in het economisch herstel van IJsland was echter de uitbarsting in 2010 van de vulkaan Eyjafjallajökull. De vulkaan legde het vliegtuigverkeer in Europa volledig plat en beelden van de vulkaan gingen de hele wereld over. Gevolg was dat er een ongekende toeristenstroom op gang kwam, een groot cadeau voor een land in diepe crisis.

Tijdens de Learning Journey gingen we op zoek naar de antwoorden op een aantal vragen: welke lessen kunnen we leren uit IJsland, welke suc-

cesvolle burgerinitiatieven zijn uit de puinhopen van de crisis ontstaan en hoe wordt er gebouwd aan een nieuwe democratie? We hebben er de echte *movers & shakers* van IJsland ontmoet, zoals: Ragnheidur (Ragga) Jonsdottir (eigenaar van Hannesarholt en investeerder in Audur Capital), Katrin Oddsdottir (een van de opstellers van de nieuwe grondwet), Smari McCarthy en Eiríkur Rafn Rafnsson (leden van de Piratenpartij), Robert Bjarnason (oprichter van de Citizens Foundation) en Jon Agust Gudjonsson (ict-ondernemer en natuurkenner). □

Hannesarholt: *onthoud wie je bent*

Ragga Jonsdottir is eigenaresse van non-profitorganisatie Hannesarholt en tevens investeerder in Audur Capital. Hannesarholt is het oorspronkelijke woonhuis van Hannes Hafstein, de eerste premier van IJsland die tevens bankier en populair dichter was. Zo'n dertien jaar geleden trof Jonsdottir het historische gebouw in deplorabele staat aan. Samen met haar man besloot ze een erfenis te gebruiken om het gebouw aan te kopen en in de oorspronkelijke staat terug te brengen. Het gebouw herbergt ontmoetingskamers, een restaurant, biedt ruimte aan exposities en presentaties. Het opende haar deuren in 2013. "Voor huidige en toekomstige generaties wilden we een veilige en bijzondere ontmoetingsplek creëren. Juist in deze jachtige tijd is het belangrijk om te herinneren waar we vandaan komen om vandaaruit een nieuw IJsland te bouwen. Om daadwerkelijk vooruit te komen, dien je je geschiedenis te kennen. Het is nog niet zo heel lang geleden dat IJslanders in lemen hutjes woonden en niet veel kans hadden om oud te worden. Hannesarholt is vooral een eerbetoon aan Hafstein. Hij stond aan de bakermat van veel modernisering en waar we vandaag

Ragga Jonsdottir: "Een gemiste kans."

de dag nog de vruchten van plukken, zoals scholing voor iedereen en gelijke rechten voor vrouwen en mannen."

De financiële crisis kwam volgens Jonsdottir niet uit de lucht vallen. "Vanaf 2002, toen de banken werden geprivatiseerd, veranderde de wereld drastisch. IJslanders waren gewend om overdag hard te werken en 's avonds met hun huis bezig te zijn. Mensen verbouwden hun eigen huis, bouwden er hele verdiepingen op. Dit omdat hier ooit je kinderen zouden leven."

Na 2002 werd het veel makkelijker om geld te lenen en een hypotheek te krijgen. De samenleving wendde aan goedkoop geld. Jonge stellen konden een nieuw huis kopen en bijna iedereen reed in een leaseauto. En ineens was het afgelopen toen toenmalig premier Geir Haarde op 7 oktober 2008 aankondigde dat IJsland failliet zou gaan. Hij eindigde zijn speech met de legendarische woorden: 'God bless Iceland'. Nooit eerder in de geschiedenis werd God er in toespraken bijgehaald. Dus toen hij deze woorden uitsprak, wist iedereen direct dat het echt helemaal mis was. Duizenden mensen protesteerden voor het parlement en eisten dat er koppen zouden gaan rollen." Volgens Jonsdottir een gemiste kans. "Eigenlijk was dit een uitgelezen mogelijkheid om met elkaar een totaal nieuwe samenleving te bouwen. In die dagen overheerste echter de woede. Toen er in feite niet veel veranderde, keerden veel mensen zich teleurgesteld van de politiek af. Wel kwam er steeds meer bewustzijn over de invloed van de financiële markten, worden er meer vrouwen in topposities benoemd en groeit de behoefte aan daadwerkelijke vernieuwing." □

Audur Capital: vrouwelijke waarden

Ragga Jonsdottir kreeg toen ze was begonnen met de restauratie van Hannesarholt veel investeringsverzoeken. “Eigenlijk hadden we daar geen oren naar. Ons eigen project had al onze energie nodig. Als uitzondering investeerden we in Audur Capital, de bank van Halla Tomasdottir en Kristin Petursdottir volledig gefundeerd op vrouwelijke waarden en de enige bank die de financiële crisis glansrijk overleefde. “We zagen de oprechtheid en de bevoegdheid van de twee vrouwen direct en bovendien hadden ze hun sporen in de financiële sector verdiend. Zij kenden de kneepjes van het bankvak, maar waren het op testosteron gebaseerde spelletje meer dan zat. Ik maakte kennis met Halla Tomasdottir tijdens een visweekend. Het klikte meteen en ik ben gaan meebouwen aan de ‘girlsbank’.”

Ragga en Halla deelden op zijn minst één belangrijke herinnering. Dat is de dag dat alle vrouwen hun werk, zowel betaald als onbetaald, neerlegden. Het was 24 oktober 1975. IJsland kwam tot stilstand. De meeste scholen werden gesloten, vluchten werden geannuleerd en fabrieken gingen dicht. Vijf jaar later werd Vigdis Finnbogadóttir als eerste vrouw

Putting feminine values into finance				
Risk Awareness	Profit with principles	Emotional capital	Fierce independence	Straight talking
We emphasize understanding the risks we take	We make our profit in a constructive and meaningful way	We value people, culture and intuition	Independence provides the freedom to always stay true to our values	We will speak our minds and be authentic
We will <u>not</u> engage in reckless behaviour even though it might yield high financial returns	Our results will <u>not</u> be measured in merely financial returns	We will <u>not</u> invest just financial capital	We will <u>not</u> engage in financial ties that will bias our behaviour	We will <u>not</u> complicate or cover-up things

Vrouwelijke kernwaarden als antwoord op de crisis.

ter wereld democratisch gekozen tot president. Zij had borstkanker gehad en werd stevig aan de tand gevoeld, uiteraard door mannen. Op de vraag hoe zij met haar ziekte dacht het land te kunnen leiden, antwoordde ze: ‘ik heb niet de intentie het land borstvoeding te geven’. Inmiddels staat IJsland wereldwijd al jarenlang op de eerste plaats wat betreft de praktische gelijkwaardigheid van mannen en vrouwen, terwijl Nederland in 2016 kelderde van plek 16 naar 32.

“IJSLAND STAAT WERELDWIJD AL JARENLANG OP DE EERSTE PLAATS WAT BETREFT DE PRACTISCHE GELIJKWAARDIGHEID VAN MANNEN EN VROUWEN

Vanuit deze voor vrouwen belangrijke gebeurtenis is Audur Capital ontstaan. Audur is oorspronkelijk de naam van een bekende Vikingvrouw. Audur heeft in de IJslandse taal drie betekenissen: welzijn, geluk en ruimte maken. Tomasdottir zei hierover in een interview met het New Financial Magazine: “We werden als volslagen gek beschouwd en stonden er alleen voor. Toch werkten we hard aan de ontwikkeling van ons nieuwe bedrijf. Ik ben ervan overtuigd dat onze andere aanpak ertoe heeft geleid dat we de crisis goed zijn doorgekomen. Ook hebben we de communicatie in de financiële sector kunnen veranderen en het vertrouwen helpen herwinnen.” □

Tips voor de financiële sector in Nederland

Elimineren

- Korte termijn denken
- Win-Verlies mentaliteit
- Betekenisloze activiteiten
- Traditionele marketing

Verminderen

- Enge definitie van winst maken
- Bovenmatige individuele beloning
- Mannelijke kernwaarden
- Complexiteit

Creëren

- Emotioneel kapitaal (EQ)
- Win-Win houding
- Recht door zee communiceren
- Betekenisvol werk
- Waardengedreven organisatie

Versterken

- Risico-bewustzijn
- Sociaal-maatschappelijk bewustzijn
- Lange termijn denken
- Openheid
- Team beloning

De constitutionele raad van IJsland: *crowdsourcing*

Een nieuwe grondwet schrijven met de hele bevolking van een land, kan dat? Ja, IJsland heeft het gedaan. Katrin Oddsdottir was een van de direct betrokkenen. Tien jaar geleden sprak ze als student aan de rechtsfaculteit de demonstranten toe. Toen nog vanuit verontwaardiging en boosheid. Na haar studie werd ze een gerespecteerd advocaat op het gebied van mensenrechten en inmiddels is ze volledig toegewijd om ervoor te zorgen dat de nieuwe constitutie ook daadwerkelijk wordt ingevoerd.

Oddsdottir: "Het moment dat de premier IJsland failliet verklaarde, was een iconisch moment. Toen we de woorden 'God bless Iceland' hoorden vochten paniek en woede om de voorrang. Ikzelf haalde direct het beetje spaargeld dat ik had van de bank en kocht er rijst voor. De grootste schok was dat we ons vertrouwen hadden verloren. Het was een *wake-up call*. We beseften dat er een nieuwe realiteit was ontstaan met maar drie zekerheden: de natuur, wij mensen en onze cultuur. Geld en geldsystemen zijn fictie. Na de demonstraties gingen we massaal met elkaar in gesprek over de nieuwe waarden in de samenleving." De regering voelde dit goed aan en gaf aan dat het tijd was voor een nieuwe grondwet. "Ik wilde niet de politiek in, omdat elk systeem nu eenmaal altijd zijn best zal doen om zichzelf in stand te houden. Wel wilde ik als buitenstaander een bijdrage leveren aan een dialoog over nieuwe waarden en eventueel meedenken over het herschrijven van de nieuwe grondwet."

In november 2009 namen 1.000 IJslanders deel aan een dialoog over de nieuwe waarden. "Een magische ervaring om met zoveel mensen te praten over wat echt van belang is. Alle thema's hebben we op papier gezet en overhandigd aan een comité van wijze mensen die er een rapport van 600 pagina's over hebben geschreven, bedoeld als input voor het vervolg."

Katrin Oddsdottir: "Nieuwe grondwet trekt politiek stelsel vlot."

Dat vervolg kwam er. In 2011 volgden de verkiezingen voor een Constitutionele Raad, die de grondwet zou gaan herschrijven. Hieraan deden 500 mensen mee die allemaal op de belangrijkste radiozender hun droom over een nieuw IJsland mochten vertellen. Uiteindelijk werden in totaal 25 mensen gekozen om in de raad plaats te nemen, onder wie Oddsdottir.

"Gezamenlijk hebben we de grondwet herschreven. De tekst hebben we ingeleverd bij de regering, maar nog voordat de nieuwe grondwet kon worden ingevoerd, ging het mis. Een aantal deelnemers uit de grotere groep van 500 kandidaten stapte alsnog naar de rechter omdat ze het niet eens waren met het verkiezingsproces. De rechter vond dat er in het algemeen niets mis was met het

proces, maar vond hier en daar wat kleine omissies die er uiteindelijk toe hebben geleid dat de verkiezingen ongeldig werden verklaard. We waren dus terug bij af. Het parlement had toen drie keuzes: een streep door het plan, het proces overdoen of de 25 raadsleden aanstellen als een comité van aanbeveling. De derde optie werd gekozen en eigenlijk was dit de best mogelijke uitkomst. Hier kregen we vier maanden de tijd voor. We zorgden voor totale transparantie door het hele proces online te zetten en de deuren van onze vergaderkamers wijd open te zetten. De reacties op social media waren zeer positief en er werden nieuwe ideeën aangedragen, zoals: dieren- en natuurrechten'. In de uiteindelijke tekst kwamen 214 artikelen terecht."

De tekst werd overhandigd aan het parlement, maar die wisten eigenlijk niet goed wat ze er mee aan moesten. Een meerderheid van de IJslandse bevolking gaf echter in 2012 in een Nationaal Referendum aan de nieuwe grondwet te omarmen. Anno 2018 is hij er echter nog steeds niet, ook al is Oddsdottir hoopvol dat de nieuwe regering onder leiding van de meer progressieve Katrin Jakobsdottir meer open staat voor de nieuwe grondwet. "Wij IJslanders weten sinds de crisis dat we zelf verantwoordelijk zijn voor de verandering die we willen zien en we nemen het heft in eigen handen. De tijd is nu wel rijp voor de nieuwe grondwet en die gaat er komen ook." □

Tips voor de financiële sector in Nederland

- Crowdsourcing zorgt voor betrokken medewerkers en klanten en kan je merk een boost geven
- Wereldwijd delen steeds meer organisaties succesverhalen over crowdsourcing, waarbij netwerken van professionals, klanten en medewerkers bij bedrijven op grote schaal actief worden betrokken bij de verbetering van dienstverlening, het samen schrijven van polisvoorwaarden en polisdekking, en de marketing ervan

Piratenpartij: *politieke vernieuwing*

Smari McCarthy en Eiríkur Rafn Rafnsson, leden van de Piratenpartij verzorgden een rondleiding in het IJslandse parlement. Ook McCarthy had niet veel op met de demonstraties. Net als Ragga en Katrin bouwt hij liever aan systemen die wel dienstbaar zijn aan de samenleving. Toen de demonstraties begonnen, was hij in Afghanistan om mee te helpen aan de bouw van een ziekenhuis. Hij zag de beelden uit IJsland op de Afghaanse televisie. “Het leek wel een oorlogsgebied.”

McCarthy, die een ict-achtergrond heeft, was in 2012 een van de initiatiefnemers van de Piratenpartij. “Er waren veel protestpartijen, maar die concentreerden zich vaak op één issue. Wij wilden een partij met een overkoepelende visie zijn. Wij zijn gestart als informatiebeweging en bekijken alle maatschappelijke issues, zoals educatie, het kiessysteem, de financiële sector, de zorgsector vanuit deze visie. In 2013 behaalden we 5 procent van de stemmen en dat betekende dat we drie van de 63 zetels kregen. Met drie mensen kun je uiteraard niet alle vraagstukken grondig behandelen. We wisten echter goed te scoren met een aantal belangrijke issues en onze populariteit steeg in die tijd zelfs naar 41 procent. Van andere onderwerpen wisten we echter weinig tot niets en dat zeiden we ook eerlijk. Dat werd ons overigens niet altijd in dank afgenomen. Bij de daarop volgende verkiezingen kregen we nog altijd 16 procent van de stemmen ofwel tien zetels in het parlement. We waren een grote partij geworden.”

De Piratenpartij was ook nauw betrokken bij de publicaties van de Panama Papers in 2015. Wereldwijd waren gedurende acht maanden ruim 400 mensen bezig om de Panama Papers toegankelijk te maken. “Ongelooflijk dat we dit met zijn allen zo lang geheim hebben kunnen houden. We wisten overigens wel dat het groot was,

Smari McCarthy: “IJsland leek op een oorlogsgebied.”

maar de volledige impact hebben we toen onderschat. Zo moest onder meer premier Sigmundur Gunnlaugsson aftreden. Hij zou via het offshore-bedrijf van zijn vrouw obligaties bezitten van de drie grootste banken van IJsland. Toen deze in 2008 omvielen, pleitte Gunnlaugsson voor het aflossen van de schuldeisers. Hier had hij echter een persoonlijk belang bij. Veel IJslanders verloren opnieuw het toch al zeer wankele vertrouwen in politici en in de financiële sector.

Bij de volgende verkiezingen in 2017 haalde de Piratenpartij zeven zetels. “We hebben veel misstanden aan de kaak gesteld. Een van de parlementsleden verdubbelde bijvoorbeeld met kilometerdeclaraties zijn inkomen. Het blijft uitermate vreemd dat veel politici van de traditionele partijen hun gedrag na de crisis niet of nauwelijks hebben aangepast. Nog altijd is de macht in IJsland in handen van een kleine elite die er baat bij heeft dat de oude machtsstructuren van voor de crisis blijven bestaan. Daarnaast zien we dat de besluit-

vorming nog altijd traag is en lopen we ver achter als het gaat om de implementatie van Europese richtlijnen, zoals Mifid.”

Toch zijn ook McCarthy en Rafnsson hoopvol. “De IJslanders zijn bewust geworden van het morele faillissement in de hogere kringen. Mensen zijn voorzichtiger geworden en zullen niet snel meer geloven in goedkoop geld. Wel zijn er heel veel innovaties in IJsland die hopelijk bijdragen aan een nieuwe democratie. Een nieuwe grondwet zou voor IJsland een enorme aanwinst zijn.” □

Tips voor de financiële sector in Nederland

- Stel vragen die niemand durft te stellen
- Ga de dialoog aan met andersdenkenden
- Gelooft dat verandering van binnenuit wel mogelijk is

Citizens Foundation: digitale democratie

Na de ineenstorting van het financieel-economische systeem voerde het wantrouwen tussen burger en politiek de boventoon. Twee software-programmeurs wilden via digitalisering van de democratie helpen om de kloof tussen burger en politiek te verkleinen en het vertrouwen te helpen herstellen. Een van hen was Robert Bjarnason, oprichter van de Citizens Foundation. “We introduceerden *Your Priorities*, een volledig *open source* digitaal platform. Het platform maakt het voor iedereen eenvoudig om nieuwe wetten en regelgeving voor te stellen en overheidsbeleid mede vorm te geven. Ideeën kunnen worden verzameld, gedeeld en iedereen kan zijn of haar prioriteiten aangeven vanuit het totale aanbod van voorstellen. Ook worden mensen actief betrokken bij de financiële gevolgen van bepaalde keuzes. Het platform wordt inmiddels in meer dan twintig landen actief gebruikt door meer dan 700 lokale en nationale overheden, regio’s, organisaties en gemeenschappen, waarbij mensen vaak ook het financiële budget van het beleid kunnen meebepalen.”

“DE STEM VAN DE

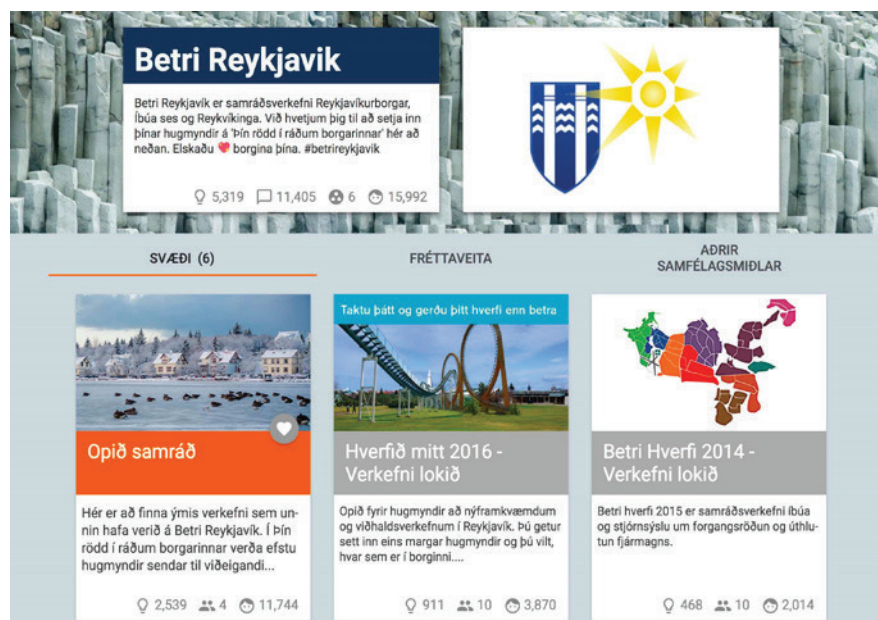
HUISKAMER KAN

EENVOUDIG EEN DOOR-

SLAGGEVEND GEWICHT IN

DE SCHAAKAN LEGGEN”

Ook Bjarnason ziet een aantal voordelen van de crisis. “Het heeft de burger doen ontwaken. Mensen geloven nu dat ze zelf het verschil kunnen maken en willen meer invloed op de besluit-

Bevolking en overheid verenigd in 'Beter Reykjavik'.

vorming. Alleen maar eens in de vier jaar stemmen volstaat niet langer. We zijn een volk, afkomstig van individualistische boeren. Inmiddels is het besef goed doorgedrongen dat we het alleen niet kunnen rooien en dat we het samen moeten doen. De digitale democratie is populair geworden.

Citizens Foundation laat zien dat de stem van de huiskamer eenvoudig en doorslaggevend gewicht in de schaal kan leggen. Voorbeelden uit IJsland, Australië, Schotland, USA, Engeland, Roemenië, Slovenië, Hongarije, Kroatië en Amsterdam-West tonen aan

dat mensen zich meer verbonden gaan voelen met het politieke beleid van nationale en/of lokale overheden. Via de mogelijkheid om nieuwe ideeën en initiatieven in te brengen, gezamenlijk met de overheid beleid te ontwikkelen (*policy crowdsourcing*) en (financiële) prioriteiten te kiezen, telt de publieke opinie echt mee, ook als er geen verkiezingen zijn. Mensen geven daarbij niet alleen aan voor of tegen te zijn, maar delen ook plussen en minnen. Slimme, intelligente software zorgt ervoor dat de motivatie van alle mensen wordt meegewogen.

Tips voor de financiële sector in Nederland

- Het IJslandse voorbeeld kent interessante mogelijkheden voor banken, verzekeraars en andere financiële instellingen om de band tussen de consument en de betrokken instelling te vergroten
- Your Priorities vormt een beproefd instrument om product- en dienstverlening te vernieuwen in samenspraak met de consument
- Citizens Foundation staat ervoor open om kennis en technieken met de financiële sector in Nederland te delen om samen met de klant ideeën te genereren die het vertrouwen verder helpen herstellen.

In Reykjavik werd bijvoorbeeld door de toenmalige burgemeester Jon Gnar besloten elke maand de top 10 van ingebrachte ideeën ook daadwerkelijk te realiseren binnen een vooraf vastgesteld financieel budget. Een week voor de verkiezingen van 2010 werd het digitale platform 'Beter Reykjavik' geopend. Veertig procent van de kiezers participeerde met meer dan 1.000

ideeën. Inmiddels zijn er honderden ideeën goedgekeurd door de gemeenteraad.

Er zijn legio mogelijkheden om met de *open source* technieken van de Citizens Foundation te bouwen aan een nieuwe democratie. Ook zouden verzekeraars en banken kunnen werken met deze techniek. Bjarnason staat er in ieder geval voor open. "Commerciële be-

drijven betalen overigens wel een fee, die ten goede komt aan de Foundation en waarmee wij dan weer onze andere projecten mogelijk kunnen maken."

Bjarnason komt graag in Nederland. "In IJsland zijn we goed in digitale innovaties. Jullie zijn goed in het bouwen van communities, zoals broodfondsen en andere sociale netwerken. Wat mij betreft een ideale combinatie." □

Skaltafell Nationaal Park: *natuurlijke bezieling*

Onder de bezielende leiding van Jon Agust Gudjonsson, een zeer succesvol ict-ondernemer die in de natuur groepen ondernemers inspireert om te bouwen aan een nieuwe economie, eindigde de Learning Journey in het Skaltafell National Park. Dit park bevat enkele van de meest bijzondere natuurlijke parels van het land. De ruige landschappen, bergen en gletsjers, de flora en de fauna hebben een magnetische invloed op de bezoekers. De suc-

cesvolle Gudjonsson kreeg in 2010 een beroerte, die hem grotendeels verlamde. Hij kon revalideren in het ziekenhuis maar koos voor herstel in de oernatuur van Skaltafell. Inmiddels is hij zo goed als genezen en wordt hij door medici als een wonder beschouwd. Gudjonsson is niet alleen natuurkenner, maar kent letterlijk iedereen op IJsland, ook bankiers, verzekeraars en toezichthouders. Zijn overkoepelende kijk op de crisis luidt: "Herstel van oude sy-

stemen helpt ons niet verder. We zullen ze volledig los moeten laten en samen moeten bouwen aan nieuwe systemen die goed zijn voor de samenleving als geheel." ■

RADIO EENVANDAAG

Amba Zeggen (Risk Manager, verbonden aan de Amsterdam Business School van de UvA, was een van de deelnemers aan de Learning Journey van het New Financial Forum. Zij vertelt over haar ervaringen op Radio Eenvandaag: www.nporadio1.nl/radio-eenvandaag/onderwerpen/457464-amba-zeggen-terug-uit-ijsland

De Svínafellsjökull gletsjer direct achter het hotel van de deelnemers aan de Learning Journey.